GRAFIKA: TERV ISCSU MOLNÁR ISTVÁN

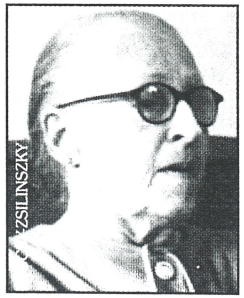

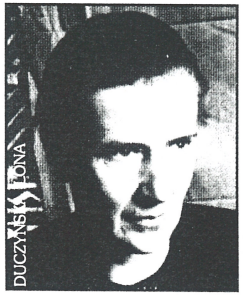

ASSZONYSORSOK

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

A 20. SZÁZADBAN

Neményi➢ Erzsébet

Jászai ➢ Mari

Steinberger ➢ Sarolta

Zipernovszky➢ Károlyné

➢ Schwimmer Rózsa

Pollacsek ➢ Laura

➢ Gróf Teleki Sándorné

➢ Kaffka Margit

ASSZONYSORSOK

FEMINISTA MELLÉKLET

A 20. SZÁZADBAN

A *Nőszemély* című folyóirat és a *HÍR-NŐK* elektronikus lap szerkesztői.

Mellékletünkben néhány bátor, felelősségteljesen gondolkodó nő portréját nyújtjuk át, akik – bizonyára hely- és időhiány miatt – a konferencia szép és körültekintően válogatott ismertető füzetéből kimaradtak. E lapon most nyolcan képviselik azt a sok száz nőt, akiknek bizonyosan helyük lenne a XX. század női pantheonjában.

Ők, a századfordulós Magyarországon működő feministák (és szimpatizánsaik), akik alapvetően új felismeréseket fogalmaztak meg a női szolidaritásról, a nemek viszonyáról, a női jogokról, nagy örömmel üdvözölnék a mai tanácskozást. Amikor lelkesen tervezgettek egy méltányosabb világot, még nem sejthették, hogy elfeledtetés lesz a sorsuk. Hiszen műveket is hagytak ránk, folytatásra érdemes, hazai tájon született hagyományt. Bíztak a kései utódokban, eszményeik megvalósulásáról álmodtak.

Bédy-Schwimmer Rózsa

„...Szörnyűnek, barbárnak tartunk *minden* erőszakosságot. Egész szervezkedésünk a társadalmi erőszak elleni lázadás. Erőgyűjtés civilizáltabb állapotok teremtésére, amelyekben nem a csendőr, rendőr és katona, de nem is a síp meg a trombita dönt, hanem a becsületes belátás, az önzetlen jóakarat, a nép szükségleteinek világos felismerése. Ilyen civilizált állapot csak az emberi parlamentben uralkodhat, a melyben az erőszak romboló erejét a nő 'jóléti' akarata ellensúlyozhatja." *(Bédy-Schwimmer Rózsa: Méltatlankodjunk. A nő és a társadalom. 1912. júl. 1. 6. évf. 7sz. 120. old.)*

Stricker Sándorné Pollacsek Laura

„Ha a természeti igazságok felderítették előttünk kötelességeink és lehetőségeink verőfényes jövőjét, ha a pszichológia megadta nekünk a lehetőséget, harmóniában élni környezetünkkel és megbecsülni Énünket, akkor már nagy lépéssel haladunk azon az úton, amely az emberesedés felé visz. De ahhoz, hogy a társadalomnak igazán tudó, hasznos és érző tagjai lehessünk, még egy nagy ismeret körrel, egy nagy érzéskörrel kell meggazdagodnunk. És ez az ismeretkör a szociális tudomány ez az érzéskör az egész emberiséggel, minden osztállyal való közös emberi voltunknak érzése és saját osztályunkkal való közös érdekeinknek felismerése." (*Stricker Sándorné Pollacsek Laura: Néhány szó a nőről s nőnevelésről. 1905)*

Gróf Teleki Sándorné (Szikra)

„...merem állítani, hogy amely percben jogegyenlőség lesz férfiak és asszonyok között, ha érezni fogják, hogy nem csupán kis nőcskéknek tekintik őket , hanem embertársaknak, akiket az állam is megbecsül, mert értékes szavazók, akkor önáluk is rögtön felébred a buta kis hiuskodás helyében az önbecsülés, és még valami - a felelősségérzet. És ez a fontos." (*Gróf Teleki Sándorné: Felelősség. A nő és a társadalom. 1911. febr. 1. 5.évf. 2.sz.*)

Kaffka Margit

„ [A nő] emberasszony legyen . . . tanuljon szolidáris lenni; de nemcsak férfiakkal és nemcsak a többi nők ellen. És mindenekfelett próbáljon közeledni önmagához és kibányászni, felhozni magából azokat a nagy, eltemetett, rég pihenő értékeket, amelyekkel adós a világnak, s amelyek nélkül bizonyosan hiányosabb és csúnyább ez a világ. Több lehetőséget – pályák, munkák, szerelem, alkotás, harc, cselekvés és tanulás irányában!" *(Kaffka Margit: Az asszony ügye. 1913.)*

Neményi Erzsébet

„Egy másik társadalomé ez a szobor, nem azé, amelyikből Benizky Hermin-Veres Pálné származott. A dolgozó nők társadalmának tulajdona ez.(...) Ezek a nők, akik ma összesereglenek, atelierekből, tantermekből, műhelyekből, kitudja honnan? - százféle munkaterekről: ezek a nők összetartanak. Az ő krajcárjaikból lett, női munkával megkeresett krajcárjaikból a Veres Pálné szobor. Nem is csak egy embernek - a női szolidaritásnak a szobra ez." *(Asszonyszobor. Neményi Erzsébet irodalmi hagyatéka. Pallas Rt. Budapest. 1910.)*

Jászai Mari

„...A nőkérdésről is megemlékezik a *Modern Éva* című fejezet, mellyel a magam részéről egyetérteni azonban nem egészen tudok. Igaz, hogy 1894-ben íródott, amikor a feminizmus nálunk még teljesen kialakulatlan valami volt. Ma, hiszem, Jászai Mari is elismeri már, hogy a modern nőmozgalom a nőt korántsem torz-férfivá, hanem emberebb nővé, a férfinak értékesebb társává akarja fejleszteni a munkában, szerelemben s a házi tűzhelynél." (Jászai Mari könyve: A tükröm / Írta: *Reichenhallerné Pethető Irén. Magyar Nőegyesületek Lapja 1910. január 15. 2.évf. 2. sz. 4-5.o.*)

Dr.Steinberger Sarolta

„A középkorban egyébként egész Közép-Európában igen elterjedt volt az orvosnők szereplése. De haladjunk tovább az újkor felé, és akkor azt találjuk, hogy az újkor kevéssé türelmes az orvosnőkkel szemben, mint a középkor. Az újkorban azok, akik a régiek tudományos működéseit folytatják, gyakran viseltetnek ellenséges indulattal a szellemi munkával foglalkozó nők iránt, vagy legalább is igyekeznek őket nevetségessé tenni." *(Dr. Steinberger Sarolta: Az orvosnők történetéből. A nő és a társadalom. 1909. febr. 1. 3. évf. 2.sz.)*

Zipernovsky Károlyné

„...Soha erősen feminisztikus, a jogokat nyíltan, határozottan, mintegy *természetszerűleg* követelő női egyéniség nem volt ennyire egybeolvadva az asszonyi finomsággal, háziassággal és a határtalan idealizmussal, mint ahogy azt *Zipernovskyné* egyéniségénél tapasztaljuk. Csak a nála lefolyt, gyűlésekkel összekapcsolt délutánokra kell visszagondolni(...)" (Zipernovsky Károlyné a berni büro tagja / Irta: *Perczelné Kozma Flóra. Magyar Nőegyesületek Lapja 1909. nov. 15. 1.évf. 1.sz. 6. o.)*